

עורך: עו"ד גלעד נרקיס

מומחה בתחום הבנקאות, חדלות הפירעון והאשראי החוץ בנקאי. מחבר הספרים: פרקים בדיני בנקאות, חוק אשראי הוגן, והחזזה הבנקאי כחזזה יחס. יו"ר (משותף) של ועדת בנקאות, לשכת עו"ד.

*מלודנו מאחז אכא ואמלסחמתכא,
לנכ טובה ואמלקב!*

עו"ד גלעד נרקיס השתתף בתוכנית "פותרים יום" בערוץ 13 (15.08.23) במסגרתה שיתף את עמדתו בדבר הצעדים שעל הבנקים לנקוט במצב הדברים הנוכחי שבו הריבית עלתה והם גורפים רווחי עתק. כך לדוגמה הבנקים חייבים ליישם צעדים באופן יזום (פניה ללקוחות בעלי פיקדונות וללקוחות בקשיים) ולא לחכות שהלקוחות יפנו אליהם.

[<< לחץ כאן לצפייה בתוכנית](#)

מצופה כי הבנק יקח אחריות ויפנה באופן יזום ויציב להם את אפיק הפקדון הנשוא את הריבית המיטבית בהתאם לנסיבות.

הבנק כגוף מרכזי בחיינו וכמעין סוכנות חברתית לא יכול להיותם, לשמור על פרופיל נמוך ולהנות מהרווחים האסטרטגיים מבלי שינקוט בצעדים אקטיביים ליידוע הלקוחות בדבר האפשרויות העומדות בפניהם.

בכל מקרה הלקוחות חייבים לזכור שיש להם אפשרויות ודרכים להתמודד מול המערכת הבנקאית:

- חשוב לדעת ולהכיר את זכויותיהם ואת האפשרויות הקיימות- ידע זה כוח.
- להפעיל את כוח המיקוח, ניהול מו"מ עם הבנק, השוואה בין התנאים המוצעים בבנקים השונים ובחברות חוץ בנקאיות ובמקרים מסוימים אפילו פנייה למפקח על הבנקים בבקשה להתערבותו כשנעשה לה.

פער הכוחות המובנה במערכת היחסים שבין הבנקים ללקוחות מטיל על הבנק חובה מוסרית ולגישת עו"ד נרקיס גם חוקית, למפות את הלקוחות, לאבחן מה השירות המיטבי המתאים לכל אחד מהם ולפנות אליהם באופן יזום על מנת להציע להם אלטרנטיבות יעילות לשיפור מצבם, למיצוי זכויותיהם ולמימוש האפשרויות הקיימות להם.

כך למשל מצופה מהבנק לאתר לקוחות שיש סיכוי גבוה שיחוו קשיים בעקבות העלייה המשמעותית בסכומי החזר המשכנתא החודשיים, לשוחח איתם, להציע להם פריסת ההלוואה לתקופה ארוכה יותר, הקפאת התשלומים לתקופה מסוימת ואפילו ספיגת חלק מעליית הריבית על ידי הבנק.

באשר ללקוחות בעלי פקדונות או יתרות זכות בעו"ש

בנקאות

מתי בית המשפט ימנע מבנק לסגור חשבון של לקוח ?

ת"א (מחוזי ת"א) 18830-11-22 סיזמור גרופ בע"מ נ' בנק הפועלים בע"מ (פורסם בנבו, 05.12.2022)

התקבלה בקשת חברה למתן צו מניעה זמני המונע סגירת חשבון בנק שפתחה החברה בבנק הפועלים. הבנק ביקש לסגור את החשבון עקב פעולות שנחזו כבלתי רגילות לעניין איסור הלבנת הון. בית המשפט קבע כי הבנק לא עמד בנטל ההוכחה המוטל עליו להוכיח כי מדובר ב"סירוב סביר" בהתאם לסעיף 2א(2) לחוק הבנקאות מאחר והבנק לא הציג מספיק ראיות על התנהלות חריגה קונקרטי של החברה. כמו כן, לאחר חקירת מנהל החברה הוסר חשש להלבנת הון ופעילות בלתי חוקית בחשבון ונותר אך חשש להפרת תנאיו של חשבון עסקי. בניסיונות אלו קבע בית המשפט כי עוצמת הצעד של סגירה מיידי של החשבון עוד בטרם התבררה התביעה, אינה מתיישבת עם שורת הסבירות וגורפת יתר על המידה.

בית המשפט חזר והדגיש כי בהתאם לסעיף 2א(2) לחוק הבנקאות מתן שירות ללקוח על ידי הבנק הינו הכלל וסירוב ליתן שירות הינו החריג וזאת בשל פערי הכוחות הגדולים שיש בין הצדדים ובשל התלות של הלקוח בבנק בשל היותו ספק של שירותים חיוניים. נוכח האמור, לא מספיק רק חשש ערטילאי או טענה כללית בכדי לסרב "סירוב סביר", אלא על הבנק צריך להצביע על מעשים ופעולות קונקרטיים שיש בהם כדי להראות קיומו של חשש ממשי. בכל מקרה, ראוי שהבנק יפרט בפני הלקוח מה העילות המהוות בסיס לחשד, ייתן ללקוח הזדמנות להפיג את החשדות או לתקן את דרכיו ורק אם לא תנוח דעתו של הבנק, יפעל לסגירת החשבון.

<< לחץ כאן לצפייה פסק הדין המלא

האם בקשת ביטחונות מצד הבנק בדמות הפקדה לפיקדון לשם מתן הלוואה או אשראי נחשבת להתניית שירות בשירות?

ת"א (שלום חי') 23328-10-19 נידאל ג'ראמנה נ' בנק מזרחי טכחות בע"מ (פורסם בנבו, 03.02.2023)

בית המשפט דחה תביעה שהוגשה כנגד הבנק בטענה כי הבנק הפר את החובות המוטלות עליו עת גבה עמלות וריביות יתר, התנה שירות בשירות (לרבות לעניין דרישת ערבויות וביטחונות כנגד אשראי) ופעל בחוסר תום לב. בית המשפט קבע כי התובעים לא הצליחו להוכיח כי הבנק הפר איזה מבין החובות המוטלות עליו בהתאם לחוק הבנקאות, או כי התרשל בהתנהלותו מול התובעים.

התובע עצמו לא ידע להסביר דבר לגבי אותם מקרים נטענים בהם הייתה "התניית שירות בשירות" ואף הוכח כי התובע חתם על מסמך לפיו פקידי הבנק הסבירו לו כי אין הגיון כלכלי בנטילת אשראי מכל סוג שהוא בעוד יש לו כספים בפיקדונות וזאת בשל הפרשים בין שיעורי הריביות ובכל זאת הלקוח החליט לנהוג כך. מלבד זאת קבע בית המשפט כי דרישת הבנק למתן בטוחות כנגד הלוואה/אשראי, ובכלל זה הפקדת כספים לפיקדון שישימש כבטוחה, איננה מהווה התנייה של שירות בשירות, אלא זו חובתו של הבנק לבקש ביטחונות למתן הלוואה או אשראי וכי אם לא היה עושה זאת ולא היו בטוחונות מספיקים, אזי מדובר היה בפעולה בלתי סבירה. בית המשפט אף דחה את חוות הדעת שהוגשה על ידי התובעים מאחר ובמהלך חקירת המומחה התברר כי היא נסמכה על נתונים, בחלקם שגויים, שנמסרו לו על ידי התובעים ולא בנתונים שנבדקו על ידו באופן עצמאי על בסיס מסמכי הבנק או באופן אחר שיש בו כדי להראות פן מקצועי אותנטי של המומחה עצמו.

<< לחץ כאן לצפייה פסק הדין המלא

חדלות פירעון ושיקום כלכלי

כיצד יתבצע מימוש דירת מגורים הרשומה עליה משכנתה/משכון כאשר בעל הדירה מצוי בהליכי חדלות פירעון ?

רע"א 8599/22 בנימין כהן נ' עו"ד גיל אפרתי נאמן (פורסם בנבו, 15.01.2023)

במסגרת החלטתו סוקר בית המשפט העליון באריכות את ההיסטוריה של מימוש בית מגורים של חייב, בין היתר לפני ואחרי חקיקת חוק חדלות פירעון תוך הבהרת הרציונל שעמד מאחורי החקיקה. בית המשפט ציין כי במסגרת חוק חדלות פירעון ביקש המחוקק להביא לכך כי גם הליכי מימוש של נכסים המשועבדים על ידי נושה מובטח, יתנהלו בגדרי הליך חדלות הפירעון. לפיכך נקבע כי אומנם יתכנו מקרים בהם מימוש הנכס יתבצע על ידי הנושה המובטח כאמור בסעיף 248 לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי וזאת כאשר אומדן שווי הנכס אינו גבוה באופן מובהק מהחוב המובטח או כאשר בית המשפט מצא שהדבר מוצדק בניסיונות העניין ואין בכך כדי לפגוע בעניינם של שאר הנושים, אולם בניגוד לעבר, ברירת המחדל היא שמימוש הנכס המשועבד יוטל על הנאמן. עם זאת, בעניין הסידור החלופי, בין שהמכירה תעשה על ידי הנאמן ובין שתעשה על ידי הנושה המובטח, ככל שמדובר על

טענות הגנה בהתאם לחוק הערבות וזאת נוסף על טענות ייחודיות לערבות שטרית. כמו-כן, בנסיבות המקרה, לצד הוראות של חוק הערבות, חלות גם הוראות חוק אשראי הוגן וחוק החוזים (חלק כללי). בנסיבות המקרה הפר התובע את חובת הגילוי המוטלות עליו עת לא גילה לערב מהו סוג ערבותו וכי הוא ערב מוגן ואף הגדיר אותו כ"חייב העיקרי". כן הוכח כי הנתבע לא ידע על מעמדו כערב מוגן. לפיכך ובהתאם להוראות סעיף 23(א)(5) לחוק הערבות פטור הערב מערבותו. לאותה תוצאה ניתן להגיע גם לאור סעיף 3(ב)(1) לחוק אשראי הוגן והוראות חוק החוזים (חלק כללי) עת התובע לא פירט מי הלווה ומי הערב ואף הגדיר את הערב כחייב העיקרי. בנסיבות אלו, כשמדובר בפרטים מהותיים, הפר התובע את חובת הגילוי באופן המחייב את בטלות ההסכם ומתן פטור לנתבע מערבותו.

<< לחץ כאן לצפייה פסק הדין המלא

מכירת בית מגורים הכפוף למשכנתה/משכון ימשיכו לחול ההוראות הקבועות בסעיף 38(ג) לחוק ההוצאה לפועל, לרבות הגבלת תקופת הסידור החלוף ל-18 חודשים

<< לחץ כאן לצפייה פסק הדין המלא

האם הנושה העיקרי יכול להטיל ווטו על זהות מנהל ההסדר?

חדל"ת (מחוזי חיפה) 21855-01-23 כי סי משין בע"מ נ' בנק מרכזית דיסקונט בעמ (פורסם בנו, 11.01.2023)

במסגרת דיון בעניין בקשת חברה להורות על עיכוב הליכים נגד החברה ובעלי מניותיה לתקופה קצובה, על מנת שיוכלו להציע הצעת הסדר, התעוררה מחלוקת בין הנושים באשר לזהות מנהל ההסדר שימונה. בנק דיסקונט אשר הינו נושה מרכזי, מחזיק בשעבודים ואשר עמד גם לממן באופן מלא או חלקי את הליך ההפעלה בפועל ביקש כי באת כוחו תמונה למנהלת ההסדר, בעוד מרבית הנושים תמכו במינוי שני נאמנים מרשימת הנאמנים שגובשה בהתאם לחוק חדלות פירעון. בית המשפט קבע כי יש לכבד את רצון מרבית נושי החברה ולמנות את שני הנאמנים שהוצעו. בית המשפט הבהיר כי אין מקום לעמדת הבנק לפיה ככלל אין להיעתר למינוי בעל תפקיד המוצע על ידי החברה המבקשת את עיכוב ההליכים וכן אין מקום לפסול באופן גורף מינוי בעל תפקיד מאחר והוא מייצג חייבים. חזקה על הוועדה שמונתה לניבוש רשימת הנאמנים כי בחרה באנשים מקצועיים, שיפעלו בנאמנות ביחס לכל הצדדים המעורבים כמתחייב מתפקידם כבעלי תפקיד מטעם בית משפט.

<< לחץ כאן לצפייה פסק הדין המלא

אשראי חוץ בנקאי

האם הגנות חוק הערבות חלות גם על מי שחתם כערב על ערבות אוואל, ובמידה וכן מה הסעד במקרה של הכרה?

תאד"מ (שלום עכו) 46157-01-21 אלמן גברילוב נ' מרק ארזומנוב (פורסם בנו, 28.06.2023)

התובע ביקש לחייב את הנתבע כערב לארבעה שיקים לאחר שאלו לא נפרעו והנתבע חתם בגב השטרות על ערבות אוואל לפירעונם. בית המשפט קבע כי בהתאם לאמור בסעיף 31 לחוק הערבות, הרי שגם ערב בערבות אוואל רשאי לטעון

NG

גלעד נרקיס עורכי-דין

Gilad Narkis Law Offices